

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

GINIEWSKI protiv FRANCUSKE

(članak 10.)

Presuda od 31. siječnja 2006. godine

Povreda članka 10. (sloboda izražavanja).

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva Paul Giniewski austrijski je državljanin star 79 godina i živi u Parizu. On je novinar, sociolog i povjesničar te navodi kako u svim svojim radovima nastoji promicati bliskije odnose između Židova i kršćana.

Dana 4. siječnja 1994. godine novine Le quotidien de Paris objavile su članak podnositelja zahtjeva pod naslovom „Opskurnost pogreške“ u vezi s enciklikom „Sjaj istine“ koju je izdao papa Ivan Pavao II. Članak je sadržavao kritičku raščlambu papinog stava i nastojao razviti argumentaciju o opsegu konkretne doktrine i njenim mogućim vezama s porijeklom holokausta.

Udruga pod nazivom „Opći savez protiv rasizma i za poštivanje francuskog i kršćanskog identiteta“ (Alliance générale contre le racisme et pour le respect de l'identité française et chrétienne – AGRIF) podnijela je kaznenu prijavu protiv podnositelja zahtjeva, novina i njihovog direktora za nakladništvo Philippea Tessona, navodeći da su objavili rasno klevetničke izjave protiv kršćanske zajednice. Tuženici su u prvom stupnju proglašeni krivima za klevetu, no oslobođeni su povodom žalbe.

U odluci o građanskom zahtjevu, Žalbeni sud u Orleansu presudio je da podnositelj zahtjeva treba AGRIF-u platiti naknadu štete u nominalnom iznosu od jednog franka te da njegovu odluku treba objaviti o trošku podnositelja zahtjeva u nacionalnim novinama. Podnositelj zahtjeva bezuspješno se žalio Kasacijskom sudu.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Zahtjev je podnesen Europskom sudu za ljudska prava 13. prosinca 2000. godine, a proglašen je dopuštenim 7. lipnja 2005. godine.

Presudu je donijelo vijeće od 7 sudaca.

PRIGOVOR

Podnositelj zahtjeva je prigovorio da je odluka suda donesena protiv njega povrijedila njegovo pravo na slobodu izražavanja, protivno članku 10. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Pitanje o kojem je Sud trebao odlučiti bilo je može li se miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja smatrati „potrebno u demokratskom društvu“.

Sud je primijetio da iako je članak podnositelja zahtjeva kritizirao papin stav, raščlamba koju je sadržavao ne bi se mogla proširiti na kršćanstvo u cjelini, koje se sastoji od različitih sastavnih dijelova, od kojih nekoliko odbija papin autoritet.

Podnositelj zahtjeva je nastojao razviti argument o opsegu konkretne doktrine i njenim mogućim vezama s porijeklom holokausta. Čineći to dao je doprinos, koji je po definiciji otvoren za raspravu, sveobuhvatnoj raspravi koja je u tijeku, ne izazvavši nikakav prijemor koji bi bio bezrazložan ili odmaknut od stvarnosti suvremene misli.

Razmatrajući štetne učinke konkretne doktrine, dotični je članak doprinio raspravi o raznim mogućim razlozima u pozadini istrebljivanja Židova u Europi, pitanju koje je nesporno od javnog interesa u demokratskom društvu. U takvim stvarima ograničenja slobode izražavanja treba strogo tumačiti. Iako se pitanje koje se postavilo u ovome predmetu ticalo doktrine koju je podržala katolička crkva, pa je stoga to vjersko pitanje, raščlamba dotičnoga članka je pokazala da nije sadržavao napade na vjerska uvjerenja kao takva, nego mišljenje koje je podnositelj zahtjeva htio izraziti kao novinar i povjesničar. S tim u vezi, Sud je smatrao bitnim u demokratskom društvu da se rasprava o uzrocima čina od posebne težine koji predstavljaju zločine protiv čovječnosti treba moći slobodno odvijati.

I dok dotični članak, kako je priznao sam podnositelj zahtjeva, sadrži zaključke i rečenice koje bi mogle uvrijediti, šokirati ili uznemiriti neke ljude, Sud je ponovio da sama ta mišljenja nisu sama po sebi spriječila uživanje slobode izražavanja. Štoviše, dotični članak nije bio „bezrazložno napadački“ ili uvredljiv i nije poticao na nepoštivanje ili mržnju. I nije ni na koji način bacio dvojbu na jasno utvrđene povijesne činjenice.

U tim je okolnostima Sud smatrao da se razlozi koje su iznijeli francuski sudovi ne bi mogli smatrati dovoljnima kako bi opravdali miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na slobodu izražavanja.

Glede kazne izrečene podnositelju zahtjeva, Sud je primijetio da mu je, nakon što je bio oslobođen u kaznenom postupku, u građanskoj parnici bilo naloženo da plati jedan franak kao naknadu štete AGRIF-u, i osobito, da o svom trošku objavi obavijest o toj sudskoj odluci u nacionalnim novinama. I dok objavljivanje takve obavijesti u načelu nije izgledalo kao da predstavlja prekomjerno ograničenje slobode izražavanja, činjenica da se u njoj spominje kazneno djelo клевете bez sumnje je imala odvrćajući učinak te se tako izrečena sankcija čini nerazmjernom u smislu važnosti i interesa rasprave u kojoj je podnositelj zahtjeva legitimno nastojao sudjelovati.

Sud je stoga presudio da je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

Budući da podnositelj zahtjeva nije postavio zahtjev za pravičnu naknadu u dozvoljenom roku, Sud je smatrao da mu ne treba dosuditi nikakvu naknadu na temelju članka 41. Konvencije.